

Skolestruktur – med nye øjne

-en alternativ turnusanalyse på skoleområdet i*

-Slagelse Kommune

juni 2010

* Turnusanalyse skal forstås jf. koncept for turnusanalyser som en analyse, som sikrer en forbedret målopfyldelse ved et uændret ressourceforbrug eller en uændret målopfyldelse med et lavere ressourceforbrug

Indholdsfortegnelse

Hvorfor en alternativ turnusanalyse?.....	3
Udfordringen.....	4
Udgiftsstigning - hvorfor?.....	5
Hvordan så budgettet ud?.....	6
Gælder det kun for Slagelse Kommune?.....	7
Faldende elevtal?.....	8
Traditionel løsning.....	9
Skolelukninger giver ikke besparelser.....	10
Skolelukninger har andre konsekvenser.....	11
Store skoler ikke nødvendigvis lig med kvalitet!.....	12
En alternativ løsning.....	13
En skolestruktur med nye øjne.....	14
En ny skolestruktur.....	15
Fagskoler (7. – 9. klasse).....	16
Lokalskoler (0.-6. klasse).....	17
Lokalskolerne som kraftcentre.....	18
Sidegevinster.....	19
Lokalsamfundet som aktiv medspiller.....	20
Skolernes normering.....	21
Betydning af et ansættelsesstop.....	22
Slagelse egne tal viser, at casen er endnu bedre!.....	23
Lærernes arbejdstilrettelæggelse og vikarforbrug.....	24
Optimering – de gode eksempler.....	25
Lokal besparelse på 2 %.....	26
Fokus på kvalitet i skolerne.....	27
Anlægsudgifter.....	28
Øvrige besparelser.....	29
Besparelser i alt.....	30

Hvorfor en alternativ turnusanalyse?

FORDI vi er nogle borgere i Slagelse Kommune, som finder, at de foreslåede skolelukninger i Slagelse Kommune hverken på den korte eller lange bane vil medføre de estimerede besparelser.

FORDI vi vil have en bedre målopfyldelse med lavere ressourcer.

Vi vil derfor, inspireret af et borgeroplæg fra Guldborgsund, og vores egne effektiviserings erfaringer, gerne give vores bud på en alternativ turnusanalyse.

Med venlig hilsen

Sinnet Thuren Bødewadt & Lisbeth Aaskov Dybbro

Udfordringen

- på skoleområdet i Slagelse Kommune

- Besparelse på 30 mio. kr. frem til 2014 (Slagelse Kommunes egen målsætning).
- Få styr på en 11% udgiftsstigning fra 2007-2009 på folkeskoleområdet, svarende til 45,9 mio. kr.*
- Faldende elevtal, på baggrund af Slagelse Kommunes befolkningsprognose, på 12 % frem til 2018 (9% ifølge Danmarks Statistik).
- Kontinuerlig krav om forbedring af kvaliteten på skoleområdet.

*Danmarks Statistik- offentlige finanser: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>

Udgiftsstigning - hvorfor?

11% udgiftsstigning fra 2007-2009 på folkeskoleområdet i Slagelse Kommune, svarende til 45,9 mio. kr.

Udvikling i udgift til folkeskolen	2007	2008	2009
Landsplacering	61	47	48
Udg. til folkeskolen (netto) pr. 7-16-årig	44.088	46.426	48.775
Index (%)	100%	105%	111%

Udvikling i undervisningsudgift	2007	2008	2009
Landsplacering	45	25	19
Undervisningsudgifter (netto) pr. 7-16-år	58.136	64.563	69.888
index	100%	111%	120%

Hvordan så budgettet ud?

Udvikling i udgiftsposter for folkeskolen fra 2007-2009 i Slagelse Kommune*.

Udvikling i driftsudgifter for folkeskolen	(2007-2009) Dkr	Udvikling i %	(År 2009) % af samlet udgifter
Udgifter incl. beregnede omkostninger	53.814.000	111%	100,00%
Udgifter excl. beregnede omkostninger	50.109.000	111%	94,19%
I alt (netto)	45.858.000	110%	90,20%
4 Tjenesteydelser m.v.	25.221.000	152%	13,70%
1 Lønninger	23.444.000	106%	72,68%
4.0 Tjenesteydelser uden moms	23.313.000	298%	6,53%
0.7 Feriepenge	7.186.000	1%	1,34%
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	5.322.000	145%	3,17%
0 Beregnede omkostninger	3.705.000	113%	5,81%
4.7 Betalinger til kommuner	1.926.000	180%	0,81%
2 Varekøb	1.897.000	105%	7,81%

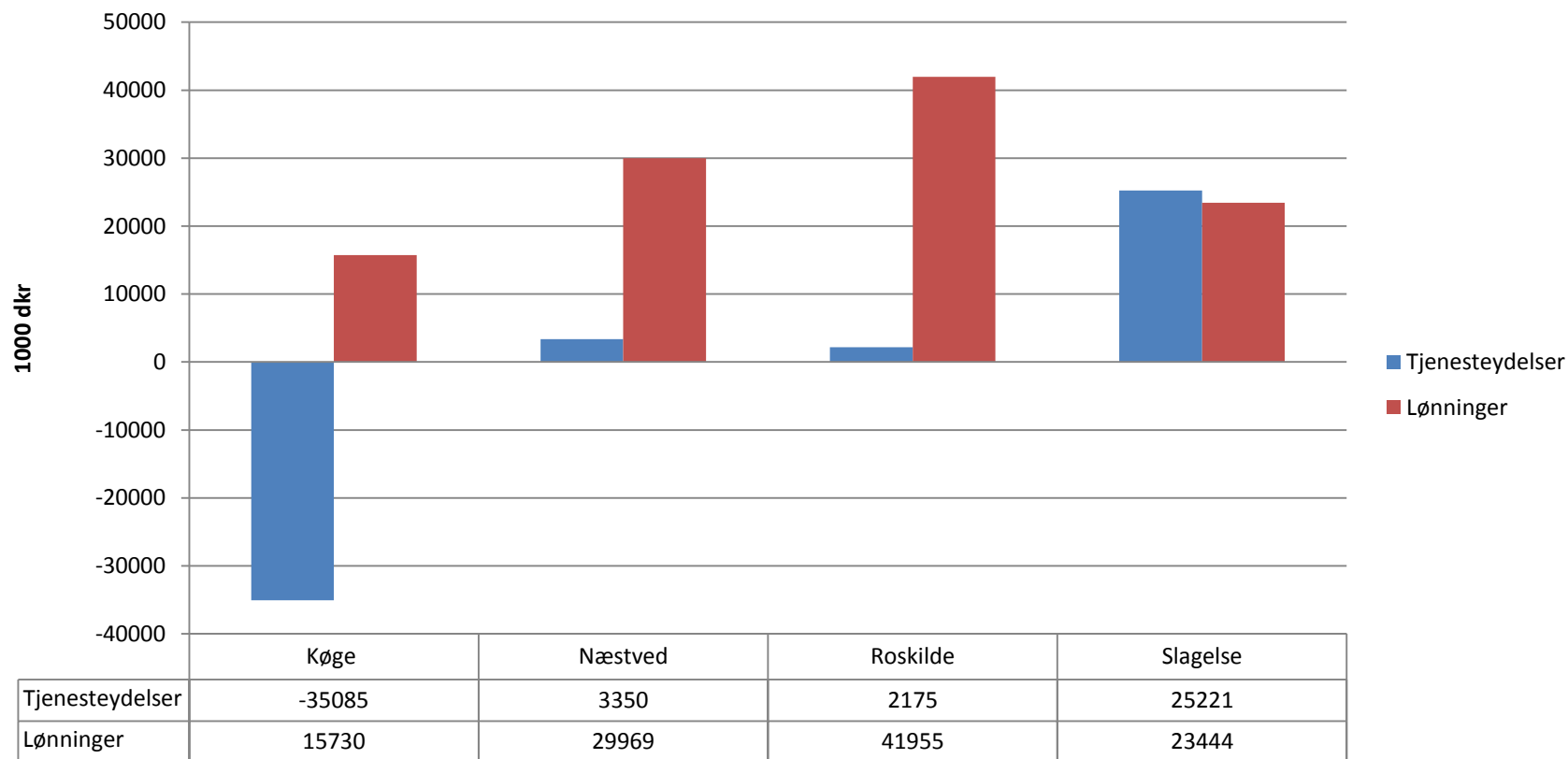
★ Tjenesteydelser og lønninger står for den største udvikling set i antal kr.

★ Tjenesteydelser, håndværksydelser og betalinger til kommuner står for den største udvikling i %.

Gælder det kun for Slagelse Kommune?

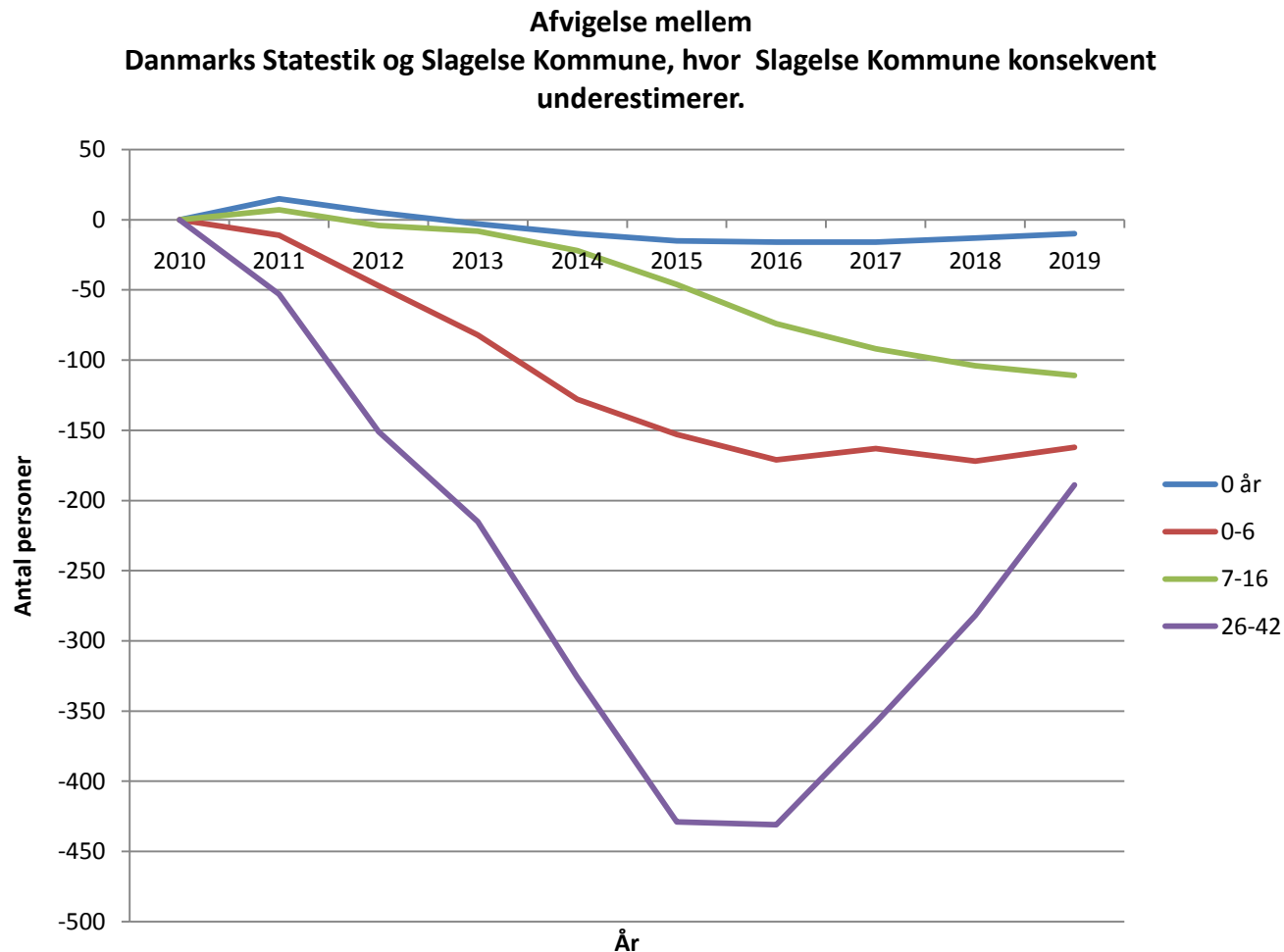
- *Ja på tjenesteydelser!*

Sammenligning med K5 kommuner i udviklingen af udgifter fra 2007-2009 på de store udgiftsposter

Faldende elevtal?

– det falder ikke 12%, som danner grundlag for besparelserne

Traditionel løsning

Skolesammenlægninger og lukninger som svaret på besparelser og ud fra rationalet om, at store skoler altid er ensbetydende med kvalitet.

Skolelukninger giver ikke besparelser - snarere tværtimod!

Skolelukninger vil hverken på den korte eller lange bane give de forventede besparelser.

I 22 ud af de 28 kommuner, som har lukket skoler i perioden 2007/2009, har der således været en gennemsnitlig stigning på 5,98 % svarende til gennemsnitlig 31,44 mio. kr.*

(Bidrag til private skoler, eksempelvis friskoler som resultat af skolelukninger, indgår ikke i dette tal).

*Danmarks Statistik

Udvikling i undervisningsudgift pr elev (2007-2009)	Gennemsnit i undervisningsudgift pr elev	Antal kommuner
Ikke nedlagt folkeskoler	6395	64
Nedlagt folkeskoler	7155	35

Kilde: Kommunernes nøgletal for udvikling i undervisningsudgift.

Skolelukninger har andre konsekvenser

- Afvikling af lokalsamfundene.
- Afvikling af fritidsliv og lokale idrætsforeninger.
- Øget bustransport og mindre mulighed for at cykle til skole.
- Bosætningsproblematik – skabelse af flere udkantsområder i Danmark = **tab af skatte kroner til kommunekassen.**

Store skoler ikke nødvendigvis lig med kvalitet!

- Forskning* viser, at der ikke er sammenhæng mellem størrelsen på skolen og kvaliteten i undervisningen. Kvalitet i undervisningen afhænger derimod af ledelse og lærere med nærvær, høj faglighed og engagement.
- Børn fra 0.-6. klasse har behov for en dagligdag i trygge og overskuelige rammer med velkendte kammerater og voksne, som tilbydes på lokalskolerne. Det giver tryghed og trivsel, som er en forudsætning for børns læring og indlæring.

*Hvidbogen "Skal lokalskolen udvikles eller nedlægges", SOPHIA, 2010.

En alternativ løsning

- *en skolestruktur med nye øjne*

Ud fra følgende rationale

- Besparelser findes uden at lukke lokalskoler.
- En struktur, som skal højne kvaliteten og fagligheden målt på eksempelvis trivsel for både elever og lærere, elevfraværsprocenter, læring og indlæring i form af folkeskolens obligatoriske læseteste, karaktergennemsnit ved afgangseksamen.
- En struktur, som tilgodeser, at elever i 0.-6. klasse har behov for en dagligdag i trygge og overskuelige rammer med velkendte kammerater og voksne.
- En struktur som fremmer integrationen.
- En struktur, som styrker læreres faglighed, idet kvalitet i undervisningen afhænger af ledelse og lærere med høj faglighed, nærvær og engagement.

En skolestruktur med nye øjne

Bestående af

- En ny skolestruktur med tværgående løsninger, som styrker små enheder.
- Lokalskolerne som kraftcentre.
- Fokus på skolernes normering, lærernes arbejdstilrettelæggelse og vikarforbrug, idet budgetter for skoleområdet i Slagelse Kommune indikerer, at 80 % af budgettet går til lønninger.
- Besparelser på 2 % på hver skole.
- Anlægsudgifter kommer på niveau med K5 kommuner.
- Besparelser på 15% i centraladministrationen.

En ny skolestruktur

- i Slagelse Kommune

Bestående af en opdeling af skolerne i

- Lokalskoler (0.- 6. klasse)
- Fagskoler (7. - 9. klasse)

Fagskoler (7. – 9. klasse)

- Fagskolerne har udelukkende elever i 7. – 9. klasse fra alle kommunens lokalskoler.
- Der etableres 4 fagskoler, som placeres i de tre store byer (1 skole i Skælskør og Korsør, og 2 skoler i Slagelse).
- Store fagmiljøer for faglærere og elever.
- Samling af eleverne på et tidspunkt, hvor de har behov og får glæde af de store miljøer, og der kan samtidig opnås en god spredning af eleverne.
- Forbedre overgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser.
- Forbedre samarbejdet mellem skoler, ungdoms- og erhvervsuddannelser.

Lokalskoler (0.-6. klasse)

- Alle lokalskoler bevares, men der skal på alle skoler være 0.- 6. klasse. Det er en gevinst både for elever og lokalsamfund.
- Eleverne får de trygge og overskuelige rammer med velkendte kammerater og voksne, som netop tilbydes på lokalskolerne, og som forskning viser, at børn i 0.- 6. klasse har behov for. Det giver tryghed og trivsel, som er en forudsætning for børns læring og indlæring. Lokalskolerne findes også i de større byer, således at børn også her får de samme gevinster, hvilket kan fremme integrationen.
- Lokalsamfundene beholder lokalskolerne – deres kraftcentre.
- Lokalskolerne får ledelse og fagmiljøer på tværs af skolerne. Vores forslag er fællesledelser på skolerne to og to.

Lokalskolerne som kraftcentre

Lokalskolerne er andet end blot skole og kan eksempelvis benyttes i kombination eller som

- Folkebibliotek
- Dagplejepasning (Legestue og institutioner)
- Børnehave og SFO
- Borgerservice
- Ældrecenter
- Familierådgivning
- Idræts-, fritids- og kulturcenter
- Ungdomsklub- og skole
- Musikskole
- Folkeoplysning
- Medborgerhus – samlingssted
- Turistkontor

Det er kun fantasien, som sætter grænser.....

Sidegevinster

- lokalskolerne som kraftcentre

- Optimale rammer for brobygning mellem dagpleje, vuggestue, børnehave, skole og SFO.
- Tæt samarbejde mellem dagtilbud – f.eks emneuger mellem børnehave og skole.
- Tæt samarbejde mellem dagtilbud/skole og familieafdeling, idet rådgivere placeres lokalt.
- Fælles forældremøder – helhed for børn, medarbejdere og forældre.
- Samarbejde mellem institutioner, skole, SFO og idrætsforeninger og sportsklubber.
- Lektiehjælp forestået af frivillige.
- Skolevenskaber mellem elever og ældre medborgere.
- SMS og PC-kurser for ældre med unge undervisere.

Lokalsamfundet som aktiv medspiller

- Borgergrupper, beboerforeninger og lokale organisationer i lokalsamfundet inddrages i udnyttelse af lokalskolerne som kraftcentre, så hvert samfund får egne unikke modeller, der passer til hver enkelt område. Herved styrkes mangfoldigheden, borgerne får medarbejderskab og kreative ideer udfoldes.
- Kommunen skaber rammerne – lokalsamfundet fylder dem ud.

Skolernes normering

- Vi foreslår et ansættelsesstop på skoleområdet.
- Dette skal ske ved naturlig afgang, som ikke genansættes.
- Ansættelsesstoppet skal fastholdes så længe, det giver mening i forhold til normen mellem elever pr. lærer.

Betydning af et ansættelsesstop

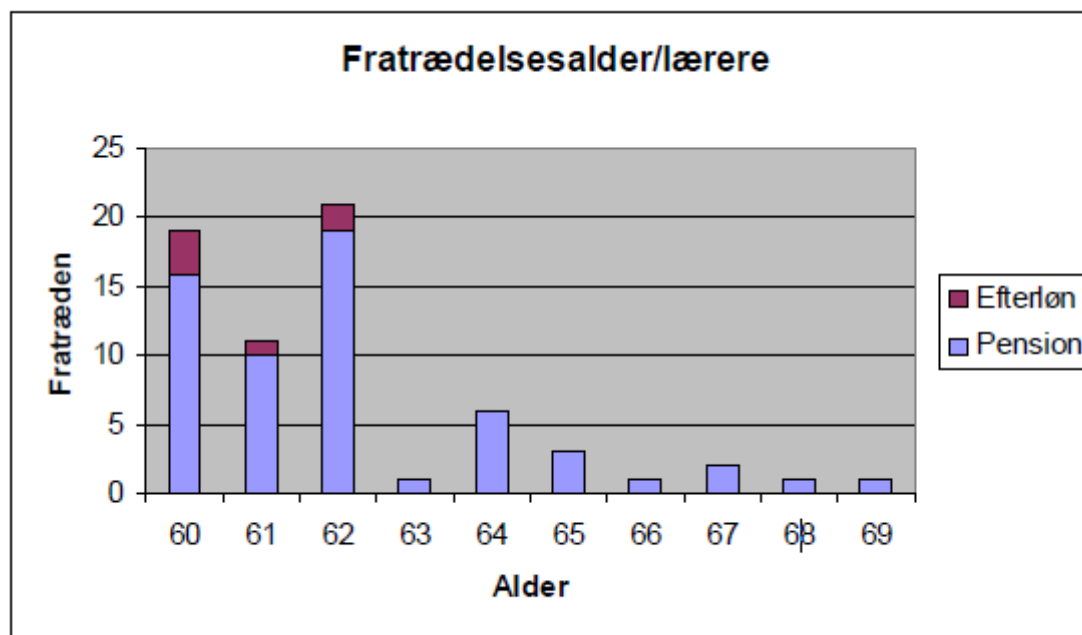
Et eksempel fra Berlingske Tidendes infoshop (Database over landets folkeskoler) viser, at der i Slagelse Kommune er 52 lærere fra 60-65 år, ca. 7% af lærerstaben. (700 lærere). I gennemsnit er der 11,3 elever pr. lærer.

Et årsværk koster ca. 480.000 med overhead. Det vil sige, at hvis 50% af de 52 lærere forsvinder. Det vil sige 26 lærere, så svarer det til en besparelse på 12,48 mio. kr. Gennemsnittet vil herefter komme op på 11,7 elever pr. lærer.

Men med en nedskrivning på 5% elever over de næste 4 år, vil der være 11,15 elever pr. lærer. Et ansættelsesstop, hvor 65% af lærerne fra 60-65 år sluses ud, vil betyde, at antal elever pr. lærer ikke vil ændres. Dette svarer til en besparelse på 14,40 mio. kr. over de næste fire år.

Årgangen fra 55-60 er på 84 lærere, så det er en god ide ikke at genansætte stillinger fra ældre lærere, så længe elevtallet falder. Det betyder ikke, at stillinger fra de yngre lærere ikke kan genbesættes over tid.

Slagelse egne tal viser, at casen er endnu bedre!

Lærernes arbejdstilrettelæggelse og vikarforbrug

- En fuldtidslærer underviser ca. 22 lektioner pr. uge. En nyansat lærer ca. 21,2 pr. uge. På private skoler undervises ca. 25 lektioner pr. uge.
- Kunne man lave aftale om, at undervise en time mere pr. lærer pr. uge, ville det give et rationale på ca. 20 stillinger = 9 mio. kr.
- Under forudsætning af, at lærerne siger ja til aftalen, kvitteres med løfte om, at der ikke afskediges lærere – men at nednormering sker ved naturlig afgang over de næste år.
- "Vikar-kontoen" fjernes og i stedet indgår de ekstra timer, som lærerne leverer i vikarpulje på egen skole eller på tværs af skolerne. Det betyder, at det er egne lærere, som fungerer som vikarer, hvilket kvalitetssikrer alle timer.

Optimering – de gode eksempler

- I Slagelse Kommune er der stor forskel på skolernes drift. Der skal være frihed og mulighed for individuelle løsninger! Omvendt er det afgørende, at skolerne bliver bedre til at lære af hinanden.
- Der er en variation i driften på ca. 25 %, ifølge Foranalysen, på skolerne. I denne beregning er ikke medtaget skoler, som har specielle udfordringer så som Agersø-, Omø- og Nørrevangs skolen.
- Kunne de dyreste skoler lære af de billigste, er der besparelser at hente.
- Det foreslås, at der iværksættes en undersøgelse, der redegør for årsagerne til driftsforskelle.

Lokal besparelse på 2 %

- Hver skole finder 2 % besparelser på egen drift.
- Vedvarende besparelser = omlægning af arbejdsrutiner og optimering af arbejds gange.
- Forældrebestyrelser og lokalsamfund opfordres til at deltage aktivt i at finde gode besparelser for egen skole, hvilket åbner mulighed for, at lokale kræfter støtter op om skolen og på forskellig vis kompenserer for besparelsen.

Fokus på kvalitet i skolerne

- Morgenmotion.
- Fokus på indlæring og læringsstile – materialeudveksling sættes i system.
- Fokus på pædagogikken – fortsættelse af nuværende projekter (Etablering af forskningsprojekter med universiteterne omkring indlæring og læring i Slagelse Kommune).
- Fokus på specialundervisning.
- Tæt samarbejde mellem skole og SFO/fritidshjem (overlevering i forhold til lektiestøtte og sociale relationer).
- Efteruddannelse af lærerne.
- Supervision af lærerne.
- Styrkelse af lærernes fagmiljøer på tværs af skolerne.
- Erfaringsudvekslinger på tværs af skolerne.
- Efteruddannelse af skoleledere, således at de som minimum er på diplomniveau.

Anlægsudgifter

- Anlægsudgifter kommer på niveau med K5 kommunerne.
- Der er ikke nogen indikation på i Foranalysen, at anlægsudgifterne pr. elev er dyrere på de små skoler i forhold til de større skoler.

Øvrige besparelser

- Slagelse Kommune ligger i den kategori, som har flest administrative personale pr. 1000 indbyggere* (14-20 administrative medarbejdere).

*Arbejdsrapport vedrørende administrative udgifter i kommuner og regioner, Finansministeriet, maj 2010 (www.fm.dk)

- Den centrale administration i Slagelse Kommune sparer 15 % på administrationen ved oplægning af arbejdsrutiner og optimering af arbejdsgange, som ikke kræver regelforenkling, systemtilpasning etc.

Besparelser i alt

Denne alternative turnusanalyse skulle gerne give estimeret en besparelse 35-45 mio. kr. over de næste 4 år på folkeskoleområdet.

En del af besparelsen kan gå til ny skolestruktur, som på den lange bane genererer yderligere besparelser.

Dertil kommer de administrative besparelser oveni.